

UPPSALA
UNIVERSITET

HISTFILFAK 2017/23

Modell för utbildnings- utvärderingar vid historisk-filosofiska fakulteten

---

2018–2022

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	3
2. Historisk-filosofiska fakultetens utvärderingsmodell.....	3
2.1. Utvärderingsprocess och tidsplan	4
2.2. Självvärdering	5
2.2.1. Generell självvärdering.....	5
2.2.2. Fördjupad självvärdering.....	6
3. Genomförande	6
3.1. Riktlinjer	6
3.2. Utvärderingsfrågor	7
3.3. Underlag.....	8
3.4. Medverkande	9
3.5. Ekonomiska ramar.....	9
4. Utvärderingsform och bedömare.....	9
4.1. Utvärderingsformer.....	9
4.2. Bedömare.....	10
4.3. Underlag till bedömare	11
5. Slutarbete	12
5.1. Utvärderingsrapport.....	12
5.2. Konferens för utbildningsutvärderingar.....	12
5.3. Eventuella åtgärder	13
6. Årlig uppföljning av utbildning	13
6.1. Former för den årliga uppföljningen	13
6.2 Uppföljningsämnen	13
2018: Bedömning av examinerande uppgifter.....	13
2019: Valfritt uppföljningsområde	14
2020: Pedagogiskt utvecklingsarbete.....	14
2021: Examensformer och koppling till mål i examensordningen	15
2022: Valfritt uppföljningsområde	15
6.3. Tidsschema	16

Modell för utbildningsutvärderingar vid Historisk-filosofiska fakulteten 2018–2022

1. Bakgrund

Från och med 2017 åligger det svenska lärosäten att själva bedriva den kvalitetssäkrande utbildningsutvärdering som tidigare utfördes av Universitetskanslerämbetet (UKÄ). Vid Uppsala universitet fastställer *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar* (UFV 2015/475) de ramar inom vilka områdesnämnder/fakultetsnämnder ska utveckla områdets/fakultetens former för systematisk kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning ur ett helhetsperspektiv, inbegripet årlig uppföljning och utbildningsutvärderingar. Den första utvärderingscykeln löper under perioden 2017–2022. Första året i denna cykel ägnades åt att ta fram förslag på modeller som provats i sammanlagt tio pilotprojekt vid universitetet. Föreliggande modell för historisk-filosofiska fakulteten bygger på den modell som togs fram inför och prövades i pilotomgången 2017.

Avsnitt 2–5 nedan beskriver den stora utbildningsutvärdering som samtliga huvudområden vid fakulteten ska genomgå vid ett tillfälle under perioden 2017–2022. Avsnitt 6 beskriver formerna för den årliga uppföljningen.

2. Historisk-filosofiska fakultetens utvärderingsmodell

Fakultetens modell för utbildningsutvärderingar är utarbetad utifrån universitetets riktlinjer och utbildningarnas specifika behov. Enligt de centrala riktlinjerna ska utbildningsutvärderingarna:

- Utformas så att de genererar den kunskap som krävs för att säkerställa och utveckla kvaliteten för aktuell utbildning.
- Omfatta en helhetsbedömning av utbildningens kvalitet – dess styrkor, svagheter och utvecklingsområden.
- Innefatta granskning av minst två kollegor från ett eller flera lärosäten, samt en kollega från annan fakultet/vetenskapsområde inom UU (bedömarpanel). I granskargruppen ska även en studentrepresentant ingå.
- Innebära att såväl berörda lärare som studenter/doktorander medverkar i planering, genomförande och uppföljning av utvärderingen.

Utvärderingsmodellen ska vara både *kvalitetssäkrande* och *kvalitetsdrivande*. Det handlar inte enbart om att pröva att högskoleförordningens mål uppnås, utan också om att identifiera svagheter och reflektera över hur dessa kan åtgärdas. Inte alla utbildningar har brister som kräver åtgärder, men de kan utvecklas för att bli ännu bättre.

Inom historisk-filosofiska fakulteten används *huvudområde* resp. *forskarutbildningsämne* som utvärderingsenhet. Under perioden 2017–2022 ska fakultetens enheter utvärdera samtliga utbildningar inom respektive huvudområde/forskarutbildningsämne: kurser och program på *grundnivå* och *avancerad nivå* samt *forskarutbildning*. De tre nivåerna utvärderas var för sig, enligt nedanstående modell. Varje enhet ska lämna in en självvärdering per huvudområde/forskarutbildningsämne och utbildningsnivå. Ett huvudområde inom vilket man ger utbildning på två nivåer ska alltså generera två självvärderingar.

Det finns stor frihet för utvärderingsenheterna att lägga upp arbetet på olika sätt. Universitetets och fakultetens riktlinjer tillhandahåller ramar inom vilka utvärderingen kan utformas för att passa de egna utvecklingsbehoven. Enligt riktlinjerna måste utvärderingsenheternas självvärderingar granskas av externa och interna bedömare, men även här finns möjlighet att välja mellan olika former av granskning: bedömarpanel, *benchmarking* eller annan utvärderingsform (se nedan 4.1).

2.1. Utvärderingsprocess och tidsplan

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

I utvärderingen av utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska enheterna i första hand utvärdera kurser och program som de såg ut vid närmast föregående kurs-/programtillfälle, i andra hand se på utvecklingen under de senaste fem åren. Det innebär att utvärderingar som genomförs under 2022 i första hand ska gälla kurs-/programtillfällen under LÅ 2021–2022¹, i andra hand kurs-/programtillfällen under perioden 2018–2022.

Utbildning på forskarnivå

I utvärderingen av utbildning på forskarnivå ska fokus i första hand ligga på de senaste fem åren. I det fall enheten har haft få aktiva doktorander under de senaste fem åren ska man istället se på utvecklingen under de senaste tio åren. Utvärderingen ska beröra alla delar av forskarutbildningen, inklusive kurser, handledning, seminarier, möjlighet till internationella utbyten, samarbeten med andra lärosäten, osv.

Tidsplanen för utvärderingarna ser ut som följer.

- 1) Höstterminen före utvärderingsåret: fakulteten kontaktar berörda institutioner/centrum om utvärderingen, samt förser dessa med relevant information.
- 2) November – januari: Berörda institutioner samt studentkåren inkommer med förslag på externa och interna bedömare till fakultetens utbildningsledare för beredning och beslut i kvalitetsutskotten (KUGA och KUF). Till förslagen ska bifogas en motivering och potentiella jävsförhållanden anges. Kvalitetsutskotten utser sedan bedömare till varje utvärdering och kontaktar dessa.
- 3) Januari – augusti: Utbildningsansvariga, lärare och studenter/doktorander vid berörda institutioner genomför en självvärdering som sammanställs i skrift. Denna ska vara klar senast den 1 september.
- 4) Tre veckor före platsbesök: Självvärderingen skickas till externa och interna bedömare. Vid behov kan bedömare efterfråga ytterligare information.
- 5) 15 september – 15 oktober: Platsbesök (om granskningen sker i form av *benchmarking* kan besök hos det andra lärosätet behöva göras vid annat tillfälle).
- 6) November: Efter platsbesöket ska bedömarna ges minst två veckor för att skriva färdigt det sammanfattande bedömarutlåtandet (ca 3–4 sidor). Det färdiga utlåtandet ska skickas till

---

¹ För program och kurser som inte ges varje läsår gäller utvärderingen i första hand närmast föregående kurs-/programtillfälle, i andra hand senaste tre kurs-/programtillfällen.

berörd utvärderingsenhet senast den 1 november.

- 7) November: Utbildningsansvariga har möjlighet att göra påpekanden om missförstånd och direkta felaktigheter i bedömarutlåtandet, och bedömarna har möjlighet att göra korrigeringar.
- 8) November: Utbildningsansvariga skriver en kort utvärderingsrapport (ca 3–4 sidor, se mall) med slutsatserna från utvärderingen, samt beslut om prioriterade åtgärder och en tidsplan för dessa. Utvärderingsrapporten ska skickas till ansvarig utbildningsledare senast den 15 november.
- 9) November – december: Utvärderingsrapporten bereds i kvalitetsutskotten som formulerar ett yttrande inför beslut i fakultetsnämnden vid ordinarie sammanträde. Fakultetsnämndens beslut bifogas den färdiga utvärderingsrapporten.
- 10) Året efter utvärdering: Årlig konferens för utbildningsutvärderingar. Institutioner vars huvudområden/forskarutbildningsämne har utvärderats under året ska vara beredda att medverka i konferensen. Datum för konferensen samt mer detaljerad information skickas ut av Avdelningen för kvalitetsutveckling, Enheten för kvalitet och utvärdering.

2.2. Självvärdering

Berörda institutioner ska för varje utbildningsnivå (grundnivå, avancerad nivå, forskarnivå) skriva en självvärdering, som sedan granskas av bedömare. Varje självvärdering ska bestå av två delar: en generell del, i vilken utbildningen ska utvärderas i förhållande till de aspekter som anges i *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar* (UFV 2015/475), samt en fördjupad del där institutionen ska fokusera på en aspekt av utbildningen där man anser att det finns behov av analys och/eller utvecklingsarbete.

Båda delarna ska primärt fungera som underlag till bedömarna, men även biläggas den slutgiltiga utvärderingsrapporten.

2.2.1. Generell självvärdering

Den generella självvärderingen ska vara en utvärdering av utbildningen inom huvudområdet/forskarutbildningsämnet på *hela* den nivå som utvärderingen gäller, och ska skrivas i förhållande till de aspekter som anges i *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar* s. 3 (UFV 2015/475, punkterna i den gråfärgade rutan – se även under *Genomförande* nedan). Samtliga aspekter ska täckas in.

Enheterna har möjlighet att själva välja hur den generella självvärderingen ska läggas upp. Ett möjligt upplägg vad gäller utvärdering av **utbildning på grundnivå** är att gruppera kurserna enligt nivå (A-nivå, B-nivå, osv.) i utvärderingen istället för att ta varje enskild kurs för sig. Ett alternativt upplägg är att granska aspekterna en i sänder och utvärdera hur väl de täcks in av utbildningen. Det är naturligtvis även möjligt att kombinera uppläggsmodeller efter behov.

Den generella självvärderingen ska baseras på olika former av dokumentation. För **utbildning på grundnivå och avancerad nivå** kan detta inkludera nyckeltal, kursplaner, kursupplägg, instruktioner, kursvärderingar, m.m. För **utbildning på forskarnivå** kan dokumentationen inkludera individuella studieplaner (ISP), allmänna studieplaner (ASP), doktorandhandböcker, kursplaner/kursbeskrivningar, instruktioner, kursvärderingar (se vidare 3.3 nedan) m.m.

Omfång: 8–12 sidor.

2.2.2. Fördjupad självvärdering

Självvärderingens andra del är en *fördjupning*, där enheterna själva väljer vad som ska granskas och hur. Fördjupningen innebär en möjlighet för institutionerna att fokusera på en eller några specifika aspekter av utbildningen, vilket ger utvärderingen markkontakt.

I den fördjupade självvärderingen kan man för **utbildning på grundnivå och avancerad nivå** t.ex. välja en kurs eller del av kurs som ämnets lärare och/eller studenter under en tid upplevt som svag eller problematisk, eller en kurs/del av kurs som man under den generella självvärderingen upptäckt behöver utvecklas. Det finns även möjlighet att fördjupa sig i en viss dimension av utbildningen (examinationsformer, avhopp, jämställdhet, osv.). I korthet bör den fördjupade självvärderingen behandla en aspekt av utbildningen som enheten ändå anser behöver utvärderas och omarbetas.

För **utbildning på forskarnivå** kan institutionerna exempelvis fördjupa sig i frågor kring hur ett avhandlingsprojekt slutförs inom utsatt tid, forskningsetik, arbets- och studierelaterad stress, koppling till framtida arbetsliv, handledning.

Upplägget för fördjupningen kan enheten själva bestämma, utifrån vilken aspekt av utbildningen som utvärderas och de behov man upplever finns. Några punkter bör dock behandlas:

- Hur är den aspekt som ska behandlas upplagd? (Kursplan/kursbeskrivning, upplägg för handledning, undervisningsform, examinationsform, osv.)
- Hur fungerar den aspekt som ska behandlas idag? (Studentresultat, kursvärderingar, genomströmning, osv.)
- Vilka svagheter/styrkor ser ni med den aspekt som ska behandlas?
- Hur vill ni förändra den aspekt som ska behandlas? Vad ser ni för möjliga konsekvenser (positiva och eventuellt negativa) med förändringen?
- När planeras förändringen vara genomförd?

Även denna del bör baseras på olika former av dokumentation som styrker självvärderingens redogörelse. Förutom dokument av de typer som nämndes under 2.2.1 *Generell självvärdering* ovan kan det här även behövas representativa typexempel av studenters/doktoranders examinerande tentamenssvar, PM eller andra examinationsuppgifter (dvs. resultaten av utbildningen).

Omfång: 6–10 sidor.

3. Genomförande

3.1. Riktlinjer

Självvärderingen ska följa *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar* (UFV 2015/475). Varje utvärdering omfattar en helhetsbedömning av utbildningens kvalitet – dess styrkor och svagheter och utvecklingsområden:

- Vilken kvalitet håller utbildningen sammantaget? Uppfyller utbildningen kraven i högskoleförordningen och examensordningens mål?
- Vilka är utbildningens starka respektive svaga sidor? Vilka är de främsta utmaningarna och utvecklingsbehoven inför framtiden? Hur kan utbildningen bli ännu bättre?

- Hur bedrivs kvalitetsarbetet vid utbildningen? Vilka formella och informella rutiner finns i utbildningsmiljön och hur kan dessa vidareutvecklas?

Som en precisering av dessa övergripande utvärderingsmål anges i *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar* (UFV 2015/475) att varje utvärdering ska täcka in följande aspekter:

- att utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten
- att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet
- att undervisningen sätter studenters/doktoranders lärande i centrum
- att målen examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt och att progression säkerställs
- att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten/handledarkapaciteten är tillräcklig
- att internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv² främjas
- att jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen
- att utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv
- att studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
- att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger
- att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs.

Ovanstående aspekter kan täckas i sin helhet i den generella delen av självvärderingen, vilket gör att den fördjupande delen kan utformas mer specifikt av varje deltagande enhet själv, med stöd från fakultetens utbildningsledare, utifrån den aspekt av utbildningen som valts.

Värt att hålla i åtanke är att flera av punkterna ovan täcks av det beslutsunderlag som universitetets enheter sätter samman vid inrättande av utbildning på grundnivå och avancerad nivå (se UFV 2015/184): lärarkompetens och kompetensutveckling, forskningsanknytning, undervisningens utformning, progression, internationalisering, utbildningens koppling till framtida arbetsmarknad, utbildningens plats i utbildningsutbudet, dimensionering och finansiering, systematisk kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Att regelbundet uppdatera och utveckla de gamla beslutsunderlagen kan vara ett sätt att spara tid i utvärderingsarbetet och frigöra resurser till andra aspekter av självvärderingen.

3.2. Utvärderingsfrågor

Enheterna väljer själva hur det praktiska utvärderingsarbetet ska läggas upp inom de ovan angivna ramarna. Fakulteten rekommenderar att varje lärarkollegium/handledarkollegium inleder arbetet med att gemensamt formulera egna frågor utifrån verksamheten och dess behov. Fokus bör ligga på

---

² I Uppsala universitets Program för hållbar utveckling (UFV 2013/386) definieras begreppet *hållbar utveckling* som att "nuvarande och kommande generationer [ska] tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd samt rättvisa" (s. 2).

starka och svaga sidor i den egna utbildningen. Redan i detta skede bör studenter kopplas in i arbetet.

I dokumentet *Råd och tips vid planering och genomförande av utbildningsutvärderingar* (UFV 2015/475) ges förslag på utvärderingsfrågor med vars hjälp man kan täcka in de krav som punktats upp ovan (s. 18 ff.). När enheterna på egen hand satt ihop utvärderingsfrågor som täcker in de aspekter som ställs på utbildningsutvärderingarna, kan frågebatteriet i *Råd och tips* användas för att stämna av att ingenting viktigt utelämnats.

3.3. Underlag

I arbetet med självvärderingen kan flera olika typer av material komma i fråga. Följande underlag *ska* bifogas självvärderingen:

- Befintlig lärarkompetens och kompetensutveckling.
- För **utbildning på grundnivå och avancerad nivå**: nyckeltal rörande studentantal (antagningssiffror, helårsprestationer, söktryck). Dessa tal kan fås via GLIS.
- För **utbildning på forskarnivå**: nyckeltal rörande antagningsstatistik, antal doktorsexamina, genomsnittlig utbildningstid, etc. Dessa tal kan fås via GLIS.
- Redovisning över ekonomin på berörd nivå för de senaste tre budgetåren (detta kan lyftas från redan skrivna verksamhetsberättelser). För **utbildning på grundnivå och avancerad nivå** bör framgå vilken prislapp den aktuella utbildningen har.
- För **utbildning på grundnivå och avancerad nivå**, kursmaterial såsom utbildnings- och kursplaner, kursupplägg/studiehandledningar, instruktioner, examinationsuppgifter, kursrapporter, osv. Detta är särskilt viktigt gällande fördjupningsområdet.
- För **utbildning på forskarnivå** allmänna studieplaner, doktorandhandböcker, individuella studieplaner, kursbeskrivningar, instruktioner för examinerande uppgifter, etc. Detta är särskilt viktigt gällande fördjupningsområdet
- För **utbildning på grundnivå och avancerad nivå** ett slumpmässigt urval av examensarbeten: tre godkända och tre väl godkända. Urvalet görs av fakultetens utbildningsledare från de senaste fem årens examensarbeten, men institutionen ges möjlighet att kommentera urvalet i självvärderingen. För **utbildning på forskarnivå** ska inga examensarbeten (doktorsavhandlingar/licentiatavhandlingar) bifogas.

Andra underlag för analys som *kan* bifogas är:

- Intervjuer med lärare/handledare och studenter/doktorander enskilt eller i grupper (kan t.ex. vara aktiva studenter/doktorander i olika faser av utbildningen, eller med alumner)
- Sammanhållen analys av kursvärderingsrapporter från samtliga kurser inom aktuellt program/huvudområde/forskarutbildningsämne
- Urval av **studentarbeten**, t.ex. portfolios, loggböcker från verksamhetsförlagd utbildning, studenters svar på examinationsfrågor (främst för den fördjupade självvärderingen)
- Urval av examinerande uppgifter för **kurser på forskarnivå**
- Andra genomförda undersökningar, t.ex. nybörjarenkäter, terminsvärderingar, programutvärderingar, tematiska utvärderingar, alumnstudier samt studentbarometern/doktorandspegeln eller andra studentundersökningar
- Sammanställning av disputerades arbetsituation t.ex. tre-fem år efter disputation
- Analyser av examinationsfrågor, bedömningskriterier i lärarkollegiet/handledarkollegiet

Här kan man med fördel använda sig av material som redan producerats/produceras inom befintliga rutiner (t.ex. kursvärderingar). Fakulteten rekommenderar överlag att självvärderingen i möjligaste mån utgår från och bygger vidare på det löpande kvalitetsarbete som pågår vid enheterna.

3.4. Medverkande

Utvärderingsarbetet bör involvera så många medarbetare som möjligt, både för att arbetsbördan inte ska bli orimligt hög för en eller ett par medarbetare och för att säkerställa utvärderingens kvalitet (se vidare *Råd och tips*, s. 29). Även studenter och doktorander bör involveras i detta arbete. För utvärderingsarbetet med **utbildning på grundnivå och avancerad nivå** föreslår fakulteten att en studentgrupp sätts samman med representanter från olika nivåer. En sådan studentgrupp har den fördelen att studenterna i dialog kan jämföra kursernas genomförande under olika terminer och ge en långsiktig bild av utbildningen och de förändringar som eventuellt gjorts.

Andra personalgrupper som kan ge värdefull input i självvärderingsarbetet är studievägledare, kursadministratörer, lärare från universitetsbiblioteket, Språkverkstaden m.fl.

3.5. Ekonomiska ramar

Fakulteten avsätter medel centralt för delar av de kostnader som uppstår i samband med bedömarens arbete (arvodering inkl. OH och LBK, resa samt logi). Dessa kostnader hanteras på samma sätt som kostnaderna för sakkunniga vid rekryteringsärenden.

Den utvärderade enheten står för arbetskostnaden för de medarbetare som medverkar i utvärderingen, samt för extra kostnader i samband med bedömarens platsbesök (t.ex. måltider, kaffe, frukt, osv.).

Vid andra bedömarmodeller än panel, diskuteras de ekonomiska ramarna mellan fakultet och institution/motsv.

4. Utvärderingsform och bedömare

4.1. Utvärderingsformer

Formen för bedömningen kan se olika ut, beroende på vad institutionen/motsv. finner lämpligast. De två möjliga bedömarmodeller som diskuteras nedan är *bedömarpanel* och *benchmarking* (man mäter sig mot en systemenhet som ger samma typ av ämnesutbildning). Utbildningsansvariga vid enheterna kan också komma med förslag på andra varianter inom ramen för de generella riktlinjerna vid Uppsala universitet och historisk-filosofiska fakulteten. Sådana förslag behandlas av fakultetens två kvalitetsutskott för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (KUGA) respektive forskning och utbildning på forskarnivå (KUF). Oavsett vilken form granskningen ges gäller att självvärderingen med bilagor ska skickas till bedömarna minst tre veckor före platsbesök.

Bedömarpanel som utvärderingsform innebär att bedömarna (två externa, en intern samt en studeranderepresentant) gör platsbesök vid utvärderingsenheten. På basis av erfarenheterna från pilotutvärderingarna rekommenderar fakulteten att enheterna avsätter två halvdagar till detta (lunch till lunch).

Bedömarpanelen ska genomföra en utvärdering av utbildningen inom huvudområdet/forskarutbildningsämnet. Till grund för utvärderingen ligger den självvärdering som utvärderingsenheterna skrivit och muntligt utbyte vid platsbesöket. Därtill intervjuar bedömarpanelen olika kategorier vid institutionen (utbildningsansvariga, lärare, handledare, studenter/doktorander, kursadministratörer). Arbetet med att formulera ett utlåtande påbörjas redan under besöket och preliminära iakttagelser redovisas för utbildningsansvariga i slutet av besöket. Inom två veckor efter platsbesöket levererar bedömarpanelen ett sammanfattande skriftligt bedömarutlåtande. Detta ska enligt riktlinjerna innehålla en redogörelse för utbildningens styrkor, svagheter/utvecklingsområden samt rekommendationer. Det ska också innefatta uppgifter om vilka bedömare är och när utvärderingen gjordes.

Benchmarking som utvärderingsform innebär att utvärderingsenheten i Uppsala skickar en delegation som gör platsbesök på den enhet de två externa bedömare är verksamma vid. Med benchmarkingmodellen finns två alternativa tillvägagångssätt: antingen följer den interna bedömare och studeranderepresentanten med på platsbesöket, eller så skriver de ett eget bedömarutlåtande med fokus på utvalda aspekter.

Utbildningsansvarig i Uppsala orienterar sig i systemenhetens utbildningar och formulerar frågor. Fokus ligger på reflektion över den egna utbildningens starka och svaga sidor i jämförelse med systemutbildningen. Syftet med besöket och samtalen vid systemenheten är att fånga upp idéer och lösningar som är användbara för den egna verksamheten.

I benchmarkingmodellen intervjuar systemenhetens utbildningsansvariga Uppsaladelegationen mot bakgrund av självvärderingen. Vidare inleds arbetet med bedömarutlåtandet under platsbesöket. Inom två veckor efter platsbesöket levererar bedömare ett sammanfattande skriftligt bedömarutlåtande. Detta ska enligt riktlinjerna innehålla en redogörelse för respektive utbildnings styrkor, svagheter/utvecklingsområden samt rekommendationer. Det ska också innefatta uppgifter om vilka bedömare är och när utvärderingen gjordes. Det färdiga bedömarutlåtandet skickas till fakultetens utbildningsledare för beredning i kvalitetsutskotten samt till den utvärderade enhetens utbildningsansvariga.

4.2. Bedömare

Enligt riktlinjerna ska varje utbildningsutvärdering vid UU innehålla extern granskning av minst två kollegor från ett eller flera lärosäten (externa bedömare) samt av minst en kollega från annan fakultet (intern bedömare). Dessutom ska en studeranderepresentant och en doktoranderepresentant ingå.

Utvärderingen gäller samtlig utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Bedömargrupperna för dessa tre nivåer kan vara desamma eller olika (dvs. 1, 2 eller 3 bedömargrupper).

Fakultetens kvalitetsutskott ansvarar för att utse kollegiala externa bedömare för varje utvärdering efter förslag dels från de enheter som ska utvärderas, dels från minst en systemenhet vid annat lärosäte. Kvalitetsutskottet för forskning och utbildning på forskarnivå utser bedömare för utbildning på forskarnivå, medan kvalitetsutskottet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå utser bedömare för dessa nivåer.

I första hand ska de externa bedömare som utses vara kollegor som är verksamma vid ett lärosäte, men i undantagsfall kan även anställda vid institut föreslås – t.ex. Medelhavsinstitutet – förutsatt att

dessa har disputerat och tills nyligen varit djupt involverade vid undervisning vid ett lärosäte. Studeranderepresentanten utses av KUGA efter förslag från studentkår vid Uppsala universitet.

De externa bedömarna bör vara verksamma inom samma huvudområde/ämne, dvs. vid systemenheter. Den interna bedömaren kan vara verksam i ett innehållsligt näraliggande huvudområde, men kan också väljas för att komplettera de externa bedömarna. Exempelvis kan den interna bedömaren väljas för sin kompetens inom ett område som enheten bedömer skulle kunna vara kvalitetsdrivande för den egna utbildningen, t.ex. VFU, generiska färdigheter, pedagogisk kompetens, jämställdhet eller internationalisering.

I bedömarpanelen ska vid utvärdering av **utbildning på grundnivå och avancerad nivå** även en studeranderepresentant ingå. Denna ska vara verksam vid historisk-filosofiska fakulteten, men inom ett annat huvudområde än det som granskas. Vid utvärdering av **utbildning på forskarnivå** ska en doktorand ingå. Denna kan vara verksam antingen vid Uppsala universitet eller vid annat svenskt lärosäte.

En bedömare bör vara en kollega med god vetenskaplig kompetens och stor erfarenhet av utbildning på nivån som ska granskas, besitta god förmåga till kollegialt samarbete, samt vara en person med gott omdöme gällande kvalitativa problemställningar.³ För att åstadkomma bredd i perspektiv kan det vara bra att det i en bedömarpanel både finns lärare/handledare med omfattande och aktuell erfarenhet av undervisning/handledning och personer med erfarenhet av ledningsuppdrag som t.ex. studierektor, programansvarig, prefekt eller dekan. I möjligaste mån bör ett jämställdhetsperspektiv beaktas vid val av bedömare.

Kvalitetsutskotten begär in förslag på bedömare från både utvärderingsenheterna och systemenheter vid andra lärosäten. De föreslagna bedömarna kontaktas av utbildningsledare efter godkännande från kvalitetsutskotten.

Samtliga bedömare ersätts för uppdraget. Bedömare som utvärderar *en* utbildningsnivå (grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå) erhåller 10 000 kr (exkl. kringkostnader som t.ex. OH). För varje ytterligare nivå bedömare utvärderar erhåller de 5 000 kr utöver grundersättningen. Bedömare kan alltså erhålla som minst 10 000 kr och som mest 20 000 kr. För studentbedömarna gäller halva ersättningen, dvs. 5 000 kr i grundbelopp, med ytterligare 2 500 kr per ytterligare nivå som bedöms.

4.3. Underlag till bedömare

Till både den generella självvärderingen och fördjupningen ska biläggas underlag som styrker de slutsatser enheten drar. Vilka underlag som ska med anges ovan (3.2). Dessutom ska följande underlag förmedlas till bedömare:

- *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015/475).*
- *Modell för utbildningsutvärderingar vid Historisk-filosofiska fakulteten 2018–2022.*
- Målen i högskoleförordningen (examensordningen).

---

³ I slutrapporten *Förslag modell för utvärderingar vid Uppsala universitet* sägs: ”Mot bakgrund av forskning går det att karakterisera en god panelist. En sådan förbereder sig väl, är koncis, förmår kommunicera över ämnesgränser, respekterar övriga panelisters expertis och uppfattningar och inser var gränserna för det egna kunnandet går och när hen måste överlåta en viss bedömning åt någon som är bättre lämpad att göra den. I välfungerande bedömarpaneler upprätthålls en god kollegial stämning. Diskussionerna kan vara dynamiska och uppfattningarna olika, men framförs och lyssnas till med respekt. Vid val av panelister kan det vara bra att fundera över om det är sannolikt att tänkta panelister har ovanstående förmåga. Det är inte alltid man har tillräckligt underlag för att göra en sådan bedömning, men när så är möjligt bör den göras.” (54)

5. Slutarbete

5.1. Utvärderingsrapport

När bedömarna inkommit med sitt sammanfattande utlåtande ska de utbildningsansvariga på enheten (prefekt, studierektor/-rektor, ev. programansvariga) sammanställa en kort utvärderingsrapport. Rapporten ska kortfattat beskriva:

- De viktigaste slutsatserna mot bakgrund av självvärderingen och bedömarutlåtandet. Här är det viktigt att tematisera de viktigaste åtgärdsförslagen som ges av bedömargruppen. Det innebär inte att man behöver acceptera och planera att arbeta med allt som bedömarna formulerat. Det kan också handla om varför man anser att föreslagna åtgärder inte är rimliga eller bra. Det viktiga är att utbildningsrapporten förhåller sig till det som föreslagits på ett eller annat sätt.
- Planerade åtgärder/utvecklingsinsatser. Var konkret och tidsspecifik.

Utvärderingsrapporten skickas via utbildningsledare till kvalitetsutskotten för utbildning på aktuell nivå. Utskotten formulerar utifrån denna rapport ett yttrande och förslag på eventuella åtgärder och/eller särskild uppföljning.

Därefter skickar kvalitetsutskotten bedömarutlåtandet, utvärderingsrapporten och sitt yttrande till fakultetsnämnden.

Utvärderingsrapporten kommer att diarieföras och göras tillgänglig internt. Institutionen ansvarar för att tillgängliggöra utvärderingsrapporten för sina studenter och doktorander.

Bedömarutlåtandet kommer även att publiceras på UU:s externa webb, tillsammans med institutionens utvärderingsrapport, i enlighet med de centrala riktlinjerna. Detta görs för att uppfylla kravet på transparens och öppenhet.

Man kommer även på central nivå att sammanställa en universitetsövergripande kvalitetsrapport utifrån de genomförda utbildningsutvärderingarna och den årliga konferensen. Denna rapport syftar till att ”goda exempel och andra erfarenheter sprids inom universitetet samt ge en överblick av kvaliteten i det samlade utbildningsutbudet och därigenom bidra till väl underbyggda universitetsövergripande beslut. När UKÄ utvärderar Uppsala universitets kvalitetssäkringssystem kommer kvalitetsrapporten också att utgöra ett underlag.”

5.2. Konferens för utbildningsutvärderingar

Utvärderingsarbetet avslutas med en årlig konferens där berörda institutioner ska vara beredda att medverka, exempelvis genom att presentera resultaten från de utbildningsutvärderingar som genomförts under året. Konferensen är öppen för alla anställda och studenter, vilket gör det möjligt för de enheter som ska utvärdera sin utbildning under kommande år att få inspiration och goda exempel från de utbildningar som redan utvärderats. Konferensen anordnas av avdelningen för kvalitetsutveckling i samråd med områdena/fakulteterna.

5.3. Eventuella åtgärder

Om utbildningsutvärderingarna påvisar brister inom en utbildning är det fakultetsnämndens ansvar att tillse att nödvändiga och tillräckliga åtgärder vidtas. Åtgärderna ska följas upp inom ett år. I de fall åtgärderna inte kunnat genomföras inom ett år (exempelvis vid rekrytering), ska fakultetsnämnden tillse att de följs tills de genomförts eller tills utbildningen lagts ner.

6. Årlig uppföljning av utbildning

Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar omfattar två delar: utbildningsutvärderingar vart sjätte år, samt en årlig systematisk uppföljning av utbildning. Enligt *Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar* (UFV 2015/475) är den årliga uppföljningen ”en del av områdes/fakultetsnämnders ansvar för kvaliteten i utbildningarna”. Riktlinjerna detaljerar däremot inte hur denna årliga uppföljning ska ske, utan överlämnar åt fakultetsnämnderna att själva fatta beslut om hur uppföljningen bäst kan utformas för att svara mot verksamhetens behov. I det följande beskrivs historisk-filosofiska fakultetens modell för årlig uppföljning av utbildning 2018-2022.

6.1. Former för den årliga uppföljningen

Det årliga arbetet med uppföljning av utbildning bör i största möjliga mån knyta an till det kontinuerliga pedagogiska arbete som fortlöpande utförs vid fakultetens enheter, och om möjligt även underlätta arbetet med den stora utbildningsutvärderingen som sker vart sjätte år. Precis som i den övergripande utvärderingen ska fokus i den årliga uppföljningen ligga på kvalitetssäkrande och kvalitetsdrivande arbete. De årliga uppföljningarna bör utformas så att institutionen/motsvarande kan använda resultaten i arbetet med att utarbeta en självvärdering inom ramen för den stora utbildningsutvärderingen.

Utbildningen vid historisk-filosofiska fakultetens enheter utvärderas i två omgångar, under 2019 respektive 2022. Under det år en enhet utvärderar sin utbildning behöver en årlig uppföljning inte göras. Däremot ska enheten vara beredd att redovisa vissa aspekter av sin utvärdering. Se vidare under sektion 2 *Tidsram* nedan.

6.2 Uppföljningsämnen

De årliga uppföljningarna faller inom två kategorier. Vartannat år arbetar enheterna med fakultetsgemensamma uppföljningsämnen och är förberedande för den *generella* självvärderingen i den stora utbildningsutvärderingen. Vartannat år väljer enheterna själva uppföljningsämne och ska då huvudsakligen fokusera på den kvalitetsdrivande sidan av utvecklingsarbetet. Dessa valbara uppföljningar är förberedande för den *fördjupade* självvärderingen i utbildningsutvärderingen. Uppföljningarna redovisas muntligen vid en fakultetsgemensam workshop/konferens, dit även studeranderepresentanter bjuds in.

Historisk-filosofiska fakulteten har beslutat att den årliga uppföljningen vid fakultetens enheter ska behandla följande ämnen under perioden 2018–2022:

2018: Bedömning av examinerande uppgifter

Bedömning av examinerande uppgifter (såsom examensarbeten, skriftliga och muntliga redovisningar och tentamenssvar) är en form av myndighetsutövning och utbildningsansvariga måste tillse att den bedömning som föregår examinationsbeslutet är både rättssäker och rättvis. För detta

krävs tydliga rutiner för att inom lärarkollegiet säkerställa samsyn i fråga om bedömning och kravnivå.

I denna uppföljning ombeds enheterna redogöra för och kritiskt granska sina befintliga rutiner för att säkerställa att studentarbeten bedöms på ett rättssäkert och rättvis sätt.

Som exempel på vad som kan ingå i redogörelsen kan nämnas diskussioner i lärarkollegiet om betygskriterier och betygsgränser och möten där lärarkollegiet läser och diskuterar studentarbeten i syfte att stämma av att alla examinerande lärare uppfattar och tillämpar betygskriterierna på samma sätt. Även diskussioner om hur muntliga arbeten ska bedömas kan förstås inkluderas.

Enheten väljer själv hur man vill arbeta med frågan under året. Fakulteten rekommenderar dock att flera personer involveras. Frågor som kan ligga till grund för redogörelsen är:

- Hur arbetar enheten med att säkerställa att alla studentarbeten examineras på samma grunder och efter samma kriterier?
- Arbetar alla enhetens lärargrupper på samma sätt? Finns det saker att lära av varandra?
- Uppnås önskat resultat? Kan arbetet förbättras?
- Kan processen förenklas?
- Förekommer studentarbeten som inte innefattas av det nuvarande arbetet? Borde dessa inbegripas?

Redogörelsen ska vara 1-2 sidor lång. Till detta ska bifogas en lista på betygskriterierna för examinerande uppgifter i respektive huvudområde.

2019: Valfritt uppföljningsområde

De enheter som utvärderas i sin helhet under 2019 är undantagna från årlig uppföljning det här året.

Övriga enheter väljer själva vilken aspekt av utbildningen de vill diskutera och utvärdera, utifrån vad som upplevs som problematiskt och/eller i behov av utveckling. Den vidare syftningen är att denna uppföljning ska kunna tjäna som förberedande för den stora utbildningsutvärderingen vart sjätte år. Här kan inspiration hämtas från instruktionerna rörande den fördjupade självvärderingen till den stora utvärderingen.

Åtterrapporeringen består av en muntlig presentation på en fakultetsgemensam workshop i slutet av året.

2020: Pedagogiskt utvecklingsarbete

I varje lärarkollegium finns stora mängder erfarenhet och s.k. tyst kunskap, som förtjänar att föras vidare, både inom det egna lärarkollegiet och till medarbetare vid andra enheter. I denna uppföljning ombeds enheterna beskriva det pedagogiska utvecklingsarbete som systematiskt utförs, exempelvis genom auskultation, samundervisning eller pedagogiska samtal.

Även för den här uppföljningen bör fokus ligga på hur enheten kontinuerligt arbetar med pedagogisk utveckling, men redogörelsen får även gärna innehålla goda exempel på hur undervisningen förbättrats som ett resultat av detta arbete.

Enheten väljer själv hur man vill arbeta med frågan under året, men fakulteten rekommenderar att flera personer involveras. Frågor som kan ligga till grund för redogörelsen är:

- vilka forum finns för pedagogiskt utvecklingsarbete vid enheten? Inkluderas all undervisande personal? När och hur träffas lärare från olika kurser/huvudområden?
- vilka frågor behandlas i de olika forum som finns? Hur följs diskussionerna upp?

- vilka pedagogiska samarbeten finns över institutions-/ämnesgränser? Hur fungerar dessa?
- uppnås önskat resultat? Kan arbetet förbättras?

Redogörelsen ska vara 1–2 sidor lång.

Resultatet från denna uppföljning kan användas i den stora utbildningsutvärderingen för att beskriva hur man arbetar för att säkerställa att undervisningen sätter studenters/doktoranders lärande i centrum, samt hur man arbetar med pedagogisk vidareutveckling av lärarkollegiet.

2021: Examensformer och koppling till mål i examensordningen

Det finns många valmöjligheter när det kommer till att utforma examinationen för en kurs eller ett kursmoment, exempelvis salstentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar. Vilken examensform man väljer när det kommer till en specifik kurs kan ha relevans för såväl pedagogik och kursupplägg som för studenternas val av instuderingsmetod. Olika examensformer kan även användas för att säkerställa att studenterna vid examen uppfyller de olika mål som finns angivna i högskoleförordningens examensordning, till exempel att visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper. Detta är inte minst viktigt att fundera över inom utbildning på forskarnivå, där självstudier spelar en stor roll i kursarbetet och löpande examination sällan tillämpas.

Enheterna ombeds redogöra för sitt arbete med hur man väljer examinationsform för olika kurser och kursmoment, samt vilka överväganden som ligger till grund för de val man har gjort. Frågor som kan ligga till grund för redogörelsen kan vara:

- Hur väljs examinationsform? Ligger valet av examinationsform på undervisande lärare, eller diskuteras detta i ett lärarkollegium/handledarkollegium?
- Vilka för- respektive nackdelar ser ni med de examinationsformer ni har valt? Lämpar sig en examinationsform bättre på en viss nivå (ex. avancerad nivå) än på en annan (ex. forskarnivå)?
- Hur säkerställer enheten att målen i examensordningen uppnås? Hur ofta gör man en avstämning att examensmålen uppfylls inom ramen för utbildningen?

Utöver den muntliga redovisningen, vilken sker på en fakultetsgemensam workshop i slutet av året, ska enheterna (i en fakultetsgemensam matris som tillhandahålls från fakultetskansliet) skriftligen redogöra för vilka specifika examinerande moment per undervisningsnivå (grundnivå, avancerad nivå, forskarnivå) som säkerställer måluppfyllelse.

Resultatet från denna uppföljning kan användas i den stora utbildningsutvärderingen för att beskriva hur man tillgodoser att examensmålen uppfylls inom ramen för utbildningen.

2022: Valfritt uppföljningsområde

De enheter som utvärderas i sin helhet under 2022 är undantagna från årlig uppföljning det här året, men ska fortfarande redovisa sitt arbete på den fakultetsgemensamma workshopen.

Övriga enheter väljer själva vilken aspekt av utbildningen de vill diskutera och utvärdera, utifrån vad som upplevs som problematiskt och/eller i behov av utveckling. Den vidare syftningen är att denna uppföljning ska kunna tjäna som förberedande för den stora utbildningsutvärderingen vart sjätte år. Här kan inspiration hämtas från instruktionerna rörande den fördjupade självvärderingen till den stora utvärderingen.

Åtterrapporeringen består av en muntlig presentation på en fakultetsgemensam workshop i slutet av året.

6.3. Tidsschema

Huvudområde	2018	2019	2020	2021	2022
ABM	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Antikens kultur och samhällsliv	Examination av studentarbeten	Utvärdering (FU)	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Arkeologi	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Demokrati-utveckling	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Egyptologi	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Estetik	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Etnologi	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Förintelse och folkord	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Genusvetenskap	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering (FU)
Global miljöhistoria	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Historia	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Idéhistoria	Examination av studentarbeten	Utvärdering (AN + FU)	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Konstvetenskap	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Kulturanthropologi	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Kulturvård	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Litteraturvetenskap	Examination av studentarbeten	Utvärdering (AN + FU)	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Musikvetenskap	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Mångfaldsstudier	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Osteologi samt arkeologi med inriktning osteologi	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Praktisk filosofi	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Renässansstudier	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering

Retorik	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Speldesign	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering
Teoretisk filosofi	Examination av studentarbeten	Utvärdering	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Valfritt uppföljningsämne
Textilvetenskap	Examination av studentarbeten	Valfritt uppföljningsämne	Pedagogiskt utvecklingsarbete	Examensformer och examensmål	Utvärdering